

KIIREELLINEN TOIMENPIDE-EHDOTUS HIDASTAMISELLE

Tämän asiakirjan tarkoitus

Toimenpide-ehdotus	Tämä on asiakirja, jonka tarkoituksena on saada Slow Food -verkoston kaikki tasot mukaan pyrkimyksessä työmme systematisoimiseen sekä sen arvioimiseen ja hyödyntämiseen paremman maailman luomiseksi.
Aikajana	Tämä on asiakirja, jonka sisältämät ideat tulisi lukea ja niistä keskustella ennen kansainvälistä Slow Food -kongressia. Siellä siitä tulee virallisesti verkoston yhteinen sitoumus, jonka teemme toiminnan seuraavan kriittisen vuosikymmenen varalle.
Työväline	Tämä on työväline Slow Food -verkoston jokaiselle tasolle yksittäisistä jäsenistä paikallisyhdistyksiin, kansallisista järjestöistä paikallisiin ja temaattisiin yhteisöihin. Se on opas yhteisten tavoitteiden tunnistamiseen ja asettamiseen.

Johdanto ja konteksti

Maailma on kriisissä. Tämä oli selvää jo ennen pandemiaa. 2000-luvun alusta asti olemme kamppailleet 1900-luvun nopeuden ja tehokkuuden stressin alla. Tämä kehitys on tapahtunut niin hälyttävää vauhtia, että sammumaton kasvunjanomme on sokeuttanut meitä fyysisten rajojen tunnistamisessa. Näin siitä huolimatta, että luonnon ekosysteemi on jo aiemmin osoittanut merkkejä siitä, ettei pysy ihmisen tahdissa. Mielenkiintoista on, että koronapandemia on nyt luonut meille uudenlaiset olosuhteet. Seuraukset ovat traagisia ja odottamattomia, vaikka tapahtumat olisivatkin olleet jo jollain tavalla ennakoitavissa.

Epäilemättä kaipaamme yhteyttä ihmisiin ja sosiaalista elämäämme, huoletonta syömistä ja juomista ystävien kanssa ja rakkaidemme läheisyyttä. Myös globaalit järjestelmät, jotka määrittelevät kulutuksen rytmin, ovat hidastuneet. Vuosi 2020 oli kriittinen hetki suurille kysymyksille varsinkin siksi, että se paljasti vaarallisia säröjä yhteiskunnissamme. Niillä, joilla oli vähän, on nyt vielä vähemmän. Emme saa kääntää katsettamme näistä suurista rakenteellisista puutteista, mutta emme saa myöskään menettää tätä mahdollisuutta esittää näitä ja muita eksistentiaalisia kysymyksiä: Onko kyltymätön halumme kuluttaa enemmän vaikuttanut tämän ja muiden kriisien syntymiseen? Miksi suuret järjestelmät murtuvat, kun pienet yhteisöt näyttävät joustavan ja kestäväen? Olemme verkostossamme saaneet todistaa monia esimerkkejä tällaisesta kestävydestä. Jos tämänhetkisen kriisin syyt ovat yhteyksissä globaaliin ruokatuotantoon, voisiko suhteessamme ruokaan olla siemen toiveikkaalle tulevaisuudelle?

YK:n raporteissa todetaan säännöllisesti, että jos emme vähennä hiilen käyttöä 45 prosentilla vuoteen 2030 mennessä, ihmissivilisaatio on vaarassa romahtaa. Huolestuttavat ilmiöt lisääntyvät hälyttävästi: ekosysteemien tuhoutuminen ja rappeutuminen, biologisen monimuotoisuuden väheneminen, loputon pakolaisvirta, yhä heikommat demokraattiset

instituutiot kaikilla elämämme osa-alueilla, vallan keskittyminen harvempiin käsiin, kasvava työttömyys/alistyöisyys sekä nälän ja liikalihavuuden paradoksi. Tällainen dramaattinen tilanne on osoitus sekä fyysisesti kestävämmistä että eettisesti vääristä rakenteista, jotka perustuvat illuusioon äärettömästä, rajattomasta kasvusta. Tämä järjestelmä hallitsee elämäämme ja on vaarassa tehdä meistä sukupuuttoon kuolevan lajin, kuten *Slow Food -manifesti* varoitti meitä jo 30 vuotta sitten.

Järjestelmät hajoavat ilman kasvua. Kasvun myötä kuitenkin ahmimme kaiken, mitä maapallolla on jäljellä. Tämä haaste määrittelee tulevaisuutemme.

Ja kuitenkin, ME olemme valmiita kohtaamaan tämän historiallisen hetken tarjoamalla vaihtoehtoisen mallin. Slow Food -verkosto on toiminut jo kauan. Olemme kylväneet tälle vaihtoehtoiselle mallille siemeniä kaikkialla maailmassa – Slow Foodilla on projekteja, yhteisöjä ja aktiivisia toimijoita, jotka inspiroivat muita. Olemme luoneet mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen oppiaksemme yhdessä rakentamaan parempaa maailmaa kokemuksen, moninaisen lähestymistavan ja vastavuoroisuuden kautta.

Jokaisella meistä on mahdollisuus saada aikaan muutosta, kehittää uusia malleja tulevaisuutta varten. Voimme auttaa muita muuttamaan passiivisista kuluttajista yhteisöään elvyttäväksi päähenkilöiksi. Jokainen näistä asioista on askel kohti tulevaisuutta, jota haluamme elää.

Emme saa vaipua epätoivoon, vaikka kohtaamamme haasteet ovat pelottavia. Onneksi on myös muita kansalaisyhteiskunnan edustajia, joilla on samoja ajatuksia tulevaisuudesta. Vaikka vastassa on jättiläinen, meitä on paljon. Pyrimme yhä enemmän tarjoamaan mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen, jotta jokaisella olisi mahdollisuus ymmärtää menneisyyttä ja muovata tulevaisuutta yhdessä.

Mitä on tapahtunut niille siemenille, joita verkostomme on kylvänyt ympäri maailmaa? Katso ympärillesi: ne ovat itäneet ja kukoistavat. Missä tahansa oletkin, et ole yksin. Olemme kaikki osa maailmanlaajuisesta verkostosta. Biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen lisäksi myös koulutus sekä hyvän, puhtaan ja reilun ruoan takaaminen kaikille eri puolella maailmaa on erittäin tärkeää. Edistyminen alkaa tarinoiden ja tiedonvaihdon kautta sekä globaalien hankkeiden ja vuorovaikutuksen avulla. *Slow Food -manifesti* muistuttaa meitä siitä, että pelkkä oman asian ajaminen ei riitä; seuraavalla vuosikymmenellä on ratkaisevaa se, että työskentelemme yhdessä harmonisesti, rauhanomaisesti ja strategisesti.

Miten ruoka liittyy strategiseen ajatteluun? Se on yksi tämän hetken ja tulevaisuuden tärkeistä poikkileikkaavista kysymyksistä. Tutkiessasi YK:n 17 kestävästä kehityksestä (Sustainable Development Goal/SDG) huomaat, että ruoalla on strateginen rooli kaikissa niissä. Kun tuomme tietomme tärkeisiin kansainvälisiin keskusteluihin planeettamme tulevaisuudesta, tuomme keskusteluihin mukana myös Slow Food -ajattelun. Meidän on tunnustettava, että ruoka on sekä uhri että syy ilmastokriisille, ekologiselle romahdukselle ja muille globaaleille kriiseille. Se, että positiiviset vaikutuksemme ovat linjassa YK:n kestävästä kehityksestä tavoitteiden kanssa, auttaa meitä välittämään tärkeimmän viestimme. Kohtaamiemme kriisien yhteydessä ruoka on enemmän kuin uhri ja syy; se on kokonaisvaltainen ratkaisu.

Maailma, jonka haluamme

Yhteiset ponnistuksemme mahdollistavat meidän näkevän mahdollisuuden erilaiseen maailmaan tässä ja nyt. Olemme sitoutuneet muuttamaan ruokajärjestelmää taataksemme

oikeuden HYVÄÄN, PUHTAASEEN ja REILUUN RUOKAAN kaikille.

Kuvittelemassamme tulevaisuudessa olemme tiiviisti sidoksissa ympärillämme oleviin joustaviin ja kestäviin ekosysteemeihin, joissa jokainen kunnioittaa ja edistää ihmisten, kulttuurien, paikkojen, ruokien ja makujen monimuotoisuutta. Ruokajärjestelmä muuttuu, koska me muutimme.

Päivittäisessä toiminnassamme olemme jo nähneet esimerkkejä tavoittelemastamme maailmasta: puutarhat ovat toimintaympäristöjä sukupolvien väliselle oppimiselle; tuottajayhteisöt muuttavat katoamisvaarassa olleita tuotteita taloudellisiksi onnistumiseksi; tuottajatorit edistävät kaupunkien ja maaseudun vuoropuhelua; tiedotuskampanjat hyödyntävät ruokaa tärkeiden sosiaalisten ja ympäristöasioiden edistämiseen; kokoontumiset ja tapahtumat tuovat yhteen kaikenikäisiä ja -taustaisia ihmisiä; ja keittiöistä tulee koulutuksen ja toiminnan kohtaamispaikkoja, joissa uudistamme suhdettamme ruokaan. Meidän on tehtävä töitä sen eteen, että kaikki tämä toiminta on meidän jokaisen tavoitettavissa joka ikinen päivä. Ympäri maailmaa erilaisia toimivia malleja on jo otettu käyttöön, niitä on testattu ja ne ovat osoittautuneet poikkeuksellisen vaikuttaviksi. Uskomme siihen, että ilon ruoasta voi yhdistää oikeudenmukaisuuden tavoitteluun, oikeuteen nauttia ruoasta ja sellaiseen politiikkaan, joka suojelee meitä niiltä, jotka haluavat muuttaa onnen ja elämän pelkiksi hyödykkeiksi.

Meidän on rakennettava ruokajärjestelmiä, jotka ovat joustavia ja kestäviä kasvavia ympäristöllisiä ja sosiaalisia vastoinkäymisiä. Maailmanlaajuisten ruokajärjestelmien valtavan kirjon vuoksi ei tietenkään ole olemassa vain yhtä strategiaa. Tavoitteena on tukea kaikkea sitä toimintaa ja ideoita, joita yksilöt ja yhteisöt toteuttavat edistääkseen kiertotaloutta ja tehdäkseen maailmasta tasapainoisemman:

- Biologinen monimuotoisuus
- Ruokakulttuurien monimuotoisuus
- Ruokaomavaraisuus
- Ruokaturva
- Yhteisomaisuuden puolustaminen
- Agroekologia, kestävyys, maaperän uudistaminen ja ylläpito
- Uusiutuva energia ruoantuotannossa
- Perhevilljely
- Kalastusyhteisöt
- Eläinten hyvinvointi ja hyvä kohtelu sekä eettiset suhteet eläimiin
- Paikallinen ruoka
- Reilut, lyhyet ja läpinäkyvät tuotanto- ja jakeluketjut
- Kulttuurien ja sukupolvien välisen sekä yhteisöllisen että tieteellisen tiedon vaihto
- Maaseudun toimeentulo
- Kaupunkiviljely
- Sosiaalinen maatalous
- Terveys ja hyvinvointi
- Tasa-arvo sekä ympäristö- ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus
- Jos mielenkiinnonkohteesi ei vielä ole tällä listalla, lisää se tähän:...

Voidaksemme lisätä vaikuttavuuttamme ja tehokkuuttamme meidän ei tarvitse rajoittaa ponnistelujemme laajuutta, meidän on vain toimittava strategisemmin. Verkostomme toiminnan ohjenuorana on toimia paikallisesti mutta ajatella globaalisti.

Olemme enemmän kuin pelkkä verkosto: opimme päivä päivältä organisoitumaan paremmin ja luomme konkreettisia, vastavuoroisia luottamus- ja kunnioitussuhteita sekä keskenämme että vuorovaikutuksessa ympäröivän maailman kanssa.

Olemme globaali paikallisten yhteisöjen verkosto

Tässä mielessä eroamme selvästi muista organisaatioista. Otetaan esimerkiksi vaikkapa lähestymistapamme ruoan biologiseen monimuotoisuuteen. Pelkästään uhanalaisten ruokien luetteloiminen ei riitä. Edistämme biologista monimuotoisuutta ja uskomme niihin, jotka suojelevat sitä osana jokapäiväistä elämäänsä. Me kasvatamme, kauppaamme ja syömme ruokaa. Tämän vuoksi julistamme: "Syö sitä pelastaaksesi sen" Muut organisaatiot kääntyvät yhteisöjen puoleen ensisijaisesti tukea tai asian tarkistamista varten. Me OLEMME yhteisö. Moninaiset ihmissuhteemme kuvaavat paitsi työskentelyämme myös sitä, keitä olemme. Katso ympärillesi: Kuka on kanssamme? Kuka johtaa? Jatketaan työskentelyä heidän kanssaan. Mutta meidän on myös kysyttävä: Keitä puuttuu? Miten voimme monipuolistaa joukkoamme synergian lisäämiseksi? Kysymällä itseltämme näitä kysymyksiä työskentelemme älykkäämmin.

Olemme organisaatio, joka ilmaisee kunnioitustaan ja kiintymystään elämää, itsemääräämisoikeutta, ihmisoikeuksia ja yksilönvapauksia kohtaan. Perusperiaatteemme ovat empatia kaikkia eläviä olentoja kohtaan ja solidaarisuus kaikkia planeetan kansoja kohtaan, erityisesti kaikkein haavoittuvimpia, juuri niitä kohtaan, joihin globaalit kriisit eniten vaikuttavat. Korostamme alkuperäiskansojen yhteisöjen – ja niissä erityisesti naisten ja nuorten - roolia, koska he ovat liian usein rikkomusten uhreja ja kamppailevat tullakseen kuulluiksi huolimatta heidän tärkeästä ja ratkaisevasta roolistaan tulevaisuudellemme.

Uskomme, että on äärimmäisen tärkeää koota yhteen erilaiset äänet, jotka sanoillaan ja teoillaan vaativat muutoksia ruokajärjestelmissä ympäri maailmaa. Olemme kaikki kehittäneet siihen tarvittavia taitoja päivittäin tekemiemme asioiden kautta. Joukossamme on maanviljelijöitä, kalastajia, kokkeja, kouluttajia, teknikoita, opettajia, toimittajia, kirjailijoita, asian puolestapuhujia ja kuluttajia, jotka kaikki ovat mukana päivittäisessä päätöksenteossa paremman kestävämmän ruokajärjestelmän puolesta. Puolustamme meitä ympäröivän luonnon monimuotoisuutta ja löydämme voimaa osallistavan Slow Food -verkoston moninaisuudesta.

Strategiset prioriteetit ja tavoitteet

30 vuodessa verkostomme on levinnyt 160 maahan. Slow Food on läsnä lähes kaikissa maailmankolkissa. Yhdessä opimme sukuloimaan suuren ylivallan ja pienen kauneuden, kahden vierekkäisen todellisuuden, välillä. Vaikka järjestelmämme saattavat näyttää heikolta verrattuna teolliseen suurmaatalouteen, olemme itse asiassa vahvoja - kun kriisit lisääntyvät ja voimistuvat, järjestelmämme selviää, koska se on ketterämpi ja joustavampi. Kysy vain niiltä, jotka viljelevät, työskentelevät, kouluttavat, kokkaavat ja elävät hitaasti, huolehtien ympärillään olevista asioista, he kokevat elämänlaatunsa paremmaksi. Aikamme kiireellisyys kuitenkin vaatii suurempaa luottamusta, keskittymistä sekä päättäväisyyttä ja velvoittaa meidät olemaan yhteydessä laajempaan maailmaan sitoumusten, toimien ja hankkeiden kautta. Tässä Slow Food -verkostolla on kolme keskeistä prioriteettia:

1. Biologisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden puolustaminen
Puolustaessamme luonnon monimuotoisuutta, menemme kasvien ja eläinten biologisen monimuotoisuuden ulkopuolelle. Ajattelemme ihmisten ja luonnon välistä suhdetta sekä perinteistä tietoa, joka on synnyttänyt

tuhansia tekniikoita raaka-aineiden muuntamiseksi leiviksi, juustoiksi, lihavalmisteiksi, makeisiksi ym. Meille biologinen monimuotoisuus alkaa näkymättömästä ja sisältää mikroskooppiset organismit, jotka antavat elämää maaperään ja siten myös ruokaan. Biologinen monimuotoisuus säilyy ja vahvistuu ihmisyhteiskunnissa, ja tästä syystä se on keskeistä myös kulttuurisen monimuotoisuuden edistämisen ja suojelemisen kannalta.

Tavoitteemme on:

- a. Tutkia ja luetteloida ruokaan liittyvää biologisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden perintöä (kunkin alueen ilmentäjänä) ja tunnistaa tätä perintöä suojelevat ihmiset.
- b. Tukea ja tuoda esiin niitä, jotka säilyttävät biologista monimuotoisuutta ja pitävät huolta paikallisesta alueesta ja niitä, jotka käyttävät agroekologisia tekniikoita ja kestäviä eläinten hyvinvointia kunnioittavia eläintenkasvatuskäytänteitä. Lisäksi niitä, jotka hallitsevat valtamerien, jokien ja järvien luonnonvaroja hyödyntämättä niitä liikaa, jotka edistävät sellaista maatalousmallia, joka voi pysäyttää monokulttuurien ja tehoviljelyn leviämisen ja vallan keskittymisen muutamiiin käsiin.
- c. Luoda mahdollisuuksia vuoropuheluun ja vaihtoon (kaupalliseen ja muuhun) kuluttajien ja niiden kanssa, jotka työskentelevät tuodakseen ruokaa mahdollisimman suoraan tuottajalta kuluttajalle.

2. Koulutus, innostaminen ja mobilisointi

Oppiessasi aistien kautta, tekemällä ja leikkimällä, ymmärrät maailmaa. Tunnepohjaiset kokemukset ovat keskeisiä muutokselle yksilöissä ja heidän kauttaan yhteisöissä. Tämä lähestymistapa ei ole tehokas vain tiedonvälittämisessä, se mahdollistaa oppimisen, jossa jokainen meistä on samanaikaisesti opiskelija ja opettaja. Tämän lähestymistavan avulla kannustamme kaikkia edistämään parhaita käytänteitä ympäri maailmaa ja osoittamaan oman ja planeettamme terveyden välisen yhteyden.

Tavoitteemme on:

- a. Kehittää viestintämateriaaleja ja käynnistää kampanjoita, jotka edistävät kestävästä ruokajärjestelmästä, lisäävät tietoisuutta siitä ja saavat aikaan muutosta käyttäytymisessä.
- b. Suunnitella ja toteuttaa koulutusta, kursseja ja oppimiskokemuksia lisäämään tietoa ruoasta – tuotannosta kulutukseen ja ruoan hävikkiin – ja vaikuttamaan ihmisten käyttäytymiseen ja valintoihin.
- c. Suunnitella ja toteuttaa koulutusta ja kursseja ruoka-alan ammattilaisille, jotta voimme palkita niitä, jotka tekevät myönteisiä muutoksia ruoantuotannossa, jakelussa, markkinoinnissa, kulutuksessa ja jätehuollossa.

3. Vaikuttaminen sekä julkisella että yksityisellä sektorilla

Puolustamme maailmaa, jossa haluamme elää. Olemme mukana sekä julkisella että yksityisellä sektorilla ja etsimme merkkejä siitä, kuinka ja kenen kanssa voimme saavuttaa paremman tulevaisuuden. On tärkeää ymmärtää, että emme voi tehdä sitä yksin. Luomme siteitä muihin puolustaaksemme niitä, joihin teollinen ruokajärjestelmä vaikuttaa kielteisimmän. Meidän on tehtävä tämä työ sekä muiden puolesta että muiden kanssa. Meitä on iso joukko.

Tavoitteemme on:

- a. Vaikuttaa julkisiin instituutioihin ja yksityiseen yritys sektoriin kaikilla tasoilla, jotta saamme aikaan käytänteitä ja malleja, jotka tukevat oikeudenmukaisia ja uudistuvia tuotanto-, jakelu-, markkinointi-, kulutus- ja ruokahävikin hallintajärjestelmiä.
- b. Tiedottaa, osallistaa ja mobilisoida yksilöitä ja yhteisöjä, jotta he voivat puolustaa tarvittavaa siirtymistä oikeudenmukaisiin ja kestäviin käytänteisiin.
- c. Luoda liittoutumia muiden sellaisten tahojen kanssa, jotka taistelevat samanlaisten tavoitteiden puolesta.

Meidän on yhdessä tunnistettava tavoitteet ja otettava vastuuta (asuin- ja työpaikkamme kontekstissa) varmistaaksemme jatkuvan sitoutumisemme näihin kolmeen tavoitteeseen. Meidän on oltava tarkkaavaisia ja joustavia, sillä tärkeitä eri tahoja kiinnostavia tavoitteita on ja voi jatkossa syntyä. Esimerkiksi viestinnän osalta meidän on ilmaistava tavoitteemme selkeämmin ja oltava avoimempia moninaisuudelle. Aiemmin ajattelimme puhuvamme vain jäsenillemme, mutta nykyään meidän on muistettava laajempi samoja asioita tavoittelevien kannattajien ja seuraajien maailma. Meidän on lisättävä viestintämme moninaisuutta ja käytettävä paikallisia kieliä. Toinen läpileikkaava kysymys on varainhankinta: meidän on parannettava kehitysstrategioitamme ja hajautettava tulovirtoja. Nämä ovat myös työkaluja sen todellisuuden saavuttamiseen, jossa haluamme elää.

Tehdään yhdessä hyvää, puhdasta ja reilua ruokaa kaikille

Maailma on muuttunut paljon kuluneiden 30 vuoden aikana Slow Food -manifestin allekirjoittamisen jälkeen. Liikkeemme ja viestimme ovat siirtyneet marginaalista keskiöön, sen voi varmaan allekirjoittaa moni maanviljelijä, viininvalmistaja, juustonvalmistaja tai kalastaja, joka on navigoinut maailmamme myrskyisissä muutoksissa vuodesta 1989 lähtien. Yleisön tietous perinteisistä elintarvikkeista ja pellolla työskentelevien tai ruokaa myyvien kunnioittaminen on kasvanut, myös toreilla ja pienissä liikkeissä työskentelevien sekä maanviljelijöiksi tai ruokakäsityöläisiksi haluavien mahdollisuudet ovat kasvaneet ja monipuolistuneet. Yhdessä todella muutamme ruokajärjestelmää! Jokaisella kolmella avainalueella, joihin olemme sitoutuneet, voimme vahvistaa työmme strategista luonnetta ja kehittää toimintaamme ja liittoutumia pitäen mielessämme selkeän näkemyksen siitä, mitä toivomme saavuttavamme.

Meillä on laaja moninainen yksilöiden ja yhteisöjen verkosto, joka ruokkii perintöä ja paikallista moninaisuutta tukeakseen nousevia suunnannäyttäjiä ja ratkaisuja tulevaisuutta varten. Emme edusta niitä monia, jotka ovat jääneet nopeuden ja suuruuden jalkoihin. Me olemme moninainen verkosto ja meitä on paljon, yhdessä kasvatamme kestävästä ruokajärjestelmästä.

Tämä asiakirja on kiireellinen toimenpide-ehdotus yhteiseen toimintaan. Mutta ennen kaikkea se on työkalu, joka auttaa meitä tarkistamaan ja suuntaamaan toimintaamme ja yhteistyötämme ollaksemme tehokkaampia. Aikana ennen seuraavaa Slow Foodin kansainvälistä kongressia tulemme tapaamaan keskustellaksemme ja tunnistaaksemme mitattavissa olevia tuloksia jatkoa varten.

Yhdessä voimme puolustaa ruokaamme, planeettaamme ja tulevaisuuttamme!